

UDK 502.2:372.02
372:504

Izlaganje sa znanstvenog skupa

Primljeno: 13. travnja 1996.

Ekološko obrazovanje djece u osnovnoj školi*

Gerold Scholz

Sveučilište Frankfurt, Odsjek pedagoških znanosti

Sažetak

Autor u članku analizira odnos između triju pojmova: obrazovanje, ekologija i dijete, želeći pokazati kako njihovo razumijevanje utječe na adekvatnost obrazovanja i nastave u osnovnim školama.

Adekvatna nastava moguća je u svakoj sredini, pod uvjetom da ne tragamo za netaknutom prirodom, nego za prirodom kao životnim prostorom. U djece treba poticati sve moguće načine percipiranja prostora u susretu s prirodom, koji izražavaju njihova iskustva kao emotivne refleksije, refleksije iz praktičnog života i prirodoslovne spoznaje.

Ključne riječi: *dijete, ekologija, ekološko obrazovanje, ekološki odgoj, iskustvo, nastava, priroda, škola*

U naslovu sam naveo tri pojma na kojima ću razviti svoje teze. To su obrazovanje, ekologija i dijete. Na kraju ću spomenuti nekoliko teza o ekološkom odgoju u osnovnoj školi, pri čemu je važno naglasiti da u Njemačkoj osnovna škola obuhvaća samo prva četiri razreda.

Započinjem s prividno samim po sebi razumljivim pojmom: dijete.

Dijete je prije svega činjenica. Ono se rađa, ulazi kao novi član u već postojeći svijet. Dijete u dojenačkoj dobi ovisi o tuđoj pomoći, a od odraslih se fizički i psihički razlikuje nizom čimbenika. Konačno, kod djeteta možemo pratiti njegov razvoj. U tom smislu dijete u svakoj kulturi predstavlja činjenicu. Koje se značenje pripisuje toj činjenici, koji se zaključci iz nje mogu izvesti, kojim ih uzrocima možemo obrazložiti i na koji se način shodno tome odrasli prema djetetu ponašaju, uvjetovano je određenom kulturom i ovisi o tome u kakvu se stvarnost ta činjenica pretvara. Utoliko pojam »dijete« ne označuje činjenicu, nego distinkciju.

Pitanje o tome kako je dijete »konstruirano« od središnje je važnosti za ekološko obrazovanje, jer ekološko obrazovanje jasno utječe na budućnost određenog društva. Djeca kao buduće odrasle osobe u središtu su ekološkog obrazovanja. Problem nastaje u ekološkom je obrazovanju središnji pojam.

Možemo pokazati da su određene konstrukcije djetinjstva projekcije, te da »postojecim« smatraju nešto što je zapravo »izmišljeno«. To izmišljeno postaje osnova znanja i djelovanja. To su, primjerice, normativne predodžbe o odgoju i obrazovanju, koje se vežu na određene konstrukcije djetinjstva.

* Rad se temelji na autorovu izlaganju na hrvatsko-njemačkom simpoziju Goethe-Instituta Zagreb i časopisa »Socijalna ekologija« *Ekološki izazovi modernom društvu*, održanom 25. i 26. travnja 1996. godine u Goethe-Institutu u Zagrebu.

